



Agroresursu un  
ekonomikas  
institūts

## **Pākšaugu tirgus Latvijā un pasaulē**

**PĀKŠAUGI - NO LAUKA LĪDZ GALDAM**

---

**Asoc.prof., Dr.oec. Ingūna Gulbe**

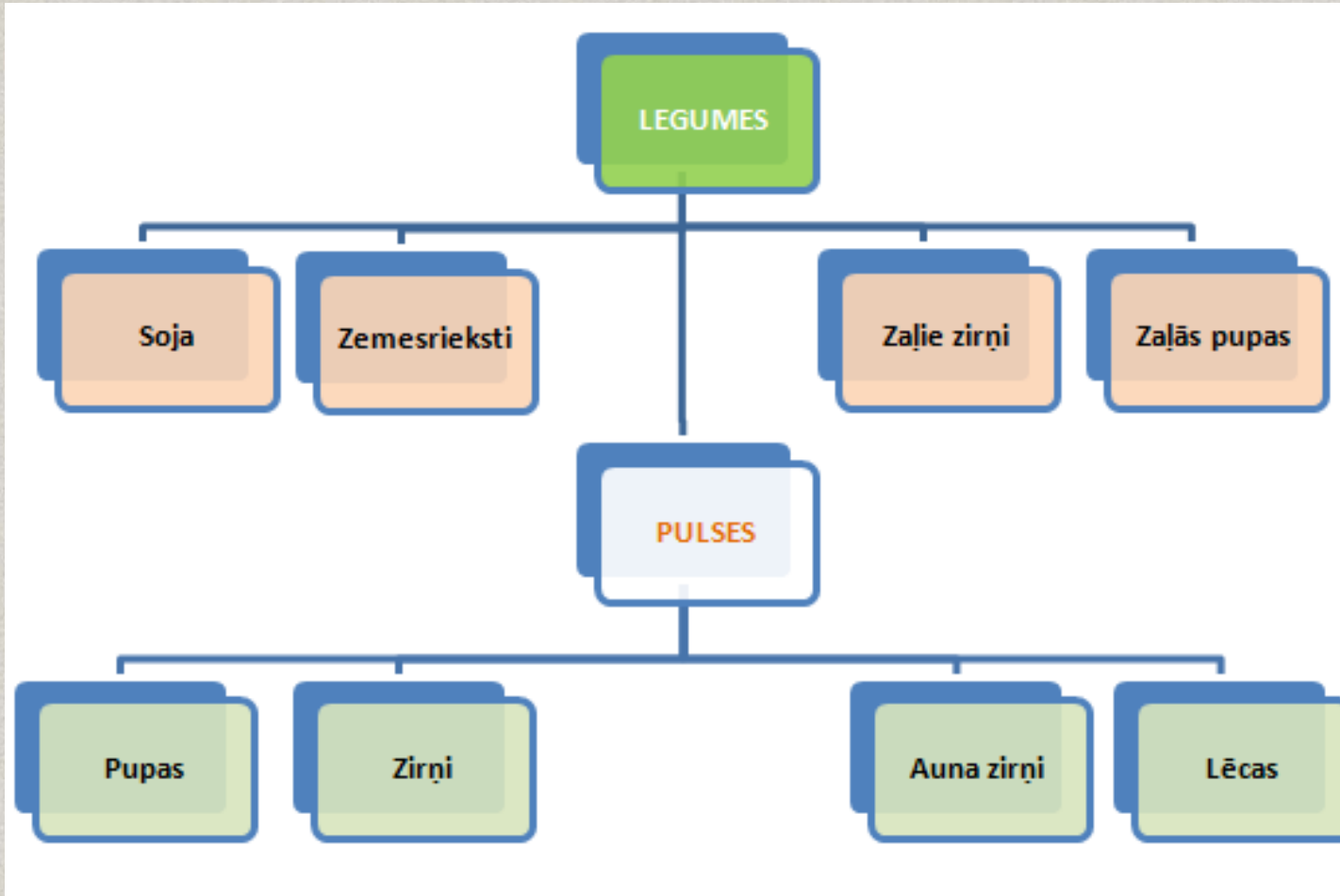
**Ozolnieki**

**28.01.21**



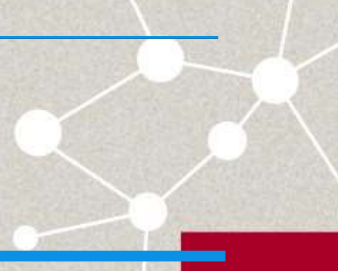


## Terminoloģija un grupēšana





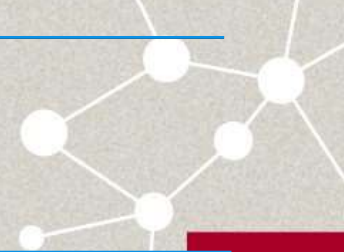
# Terminoloģija un grupēšana - nosaukumi



Angliskais nosaukums	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums
Beans, dry	<i>Phaseolus vulgaris</i>	Pupas
Beans, green	<i>Phaseolus vulgaris</i>	Zaļās pupiņas
Broad beans, horse beans, dry	<i>Vicia faba</i>	Lauka pupas
Bambara beans	<i>Vigna subterranea</i>	Zemes pupas
String beans	<i>Phaseolus vulgaris</i>	Nenogatavojušās parastās pupas
Peas, dry	<i>Pisum sativum</i>	Zirņi
Peas, green	<i>Pisum sativum</i>	Zaļie zirņi
Chick peas	<i>Cicer arietinum</i>	Aunazirņi
Cow peas, dry	<i>Vigna unguiculata</i>	Raibie zirņi
Pigeon peas	<i>Cajanus cajan</i>	Baložzirņi
Lentils	<i>Lens culinaris / Lens esculenta</i>	Lēcas
Pulses nes		Pārējie pākšaugi



## Konservi - galvenais izlietojuma veids



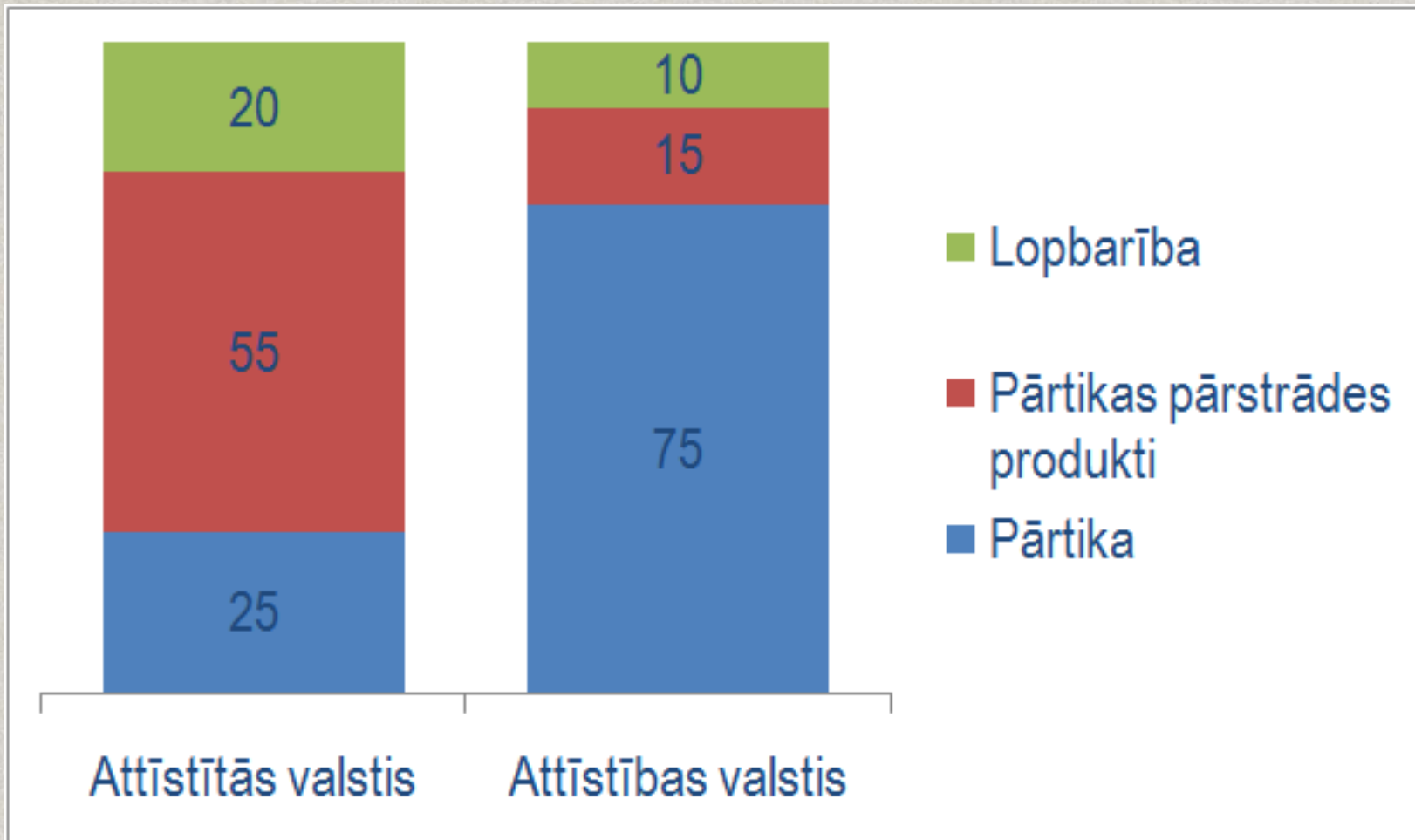
### *Aptuvens nozīmīgāko pākšaugu grupu izlietojums produktu grupās*

Izlietojuma veids	Prioritāte	Auna zirņi	Zirņi	Lēcas	Pupas
<b>Galvenie veidi</b>	1	Konservi	Konservi	Konservi	Konservi
	2	Saldēti	Saldēti	Saldētas	Saldētas
	3	Žāvēti	Žāvēti	Žāvētas	Žāvētas
	4				Atvēsinātas
<b>Ātrās uzkodas</b>	1	Humuss	G. mērces/smēriņi	G. mērces/smēriņi	G. mērces/smēriņi
	2	Cepti	Čipsi	Čipsi	Čipsi
	3	G. mērces/smēriņi	Veselīgie batoniņi	Veselīgie batoniņi	
<b>Pārējie veidi un pusfabrikāti</b>	1	Milti	Milti	Milti	Milti
	2	Zupas	Zupas	Zupas	Zupas
	3	Karijs	Proteīns	Lazanja	Falafels
	4	Falafels	Maize	Burrito	Maize
	5			Maize	



### Pārtikas izlietojumā ievērojamas atšķirības

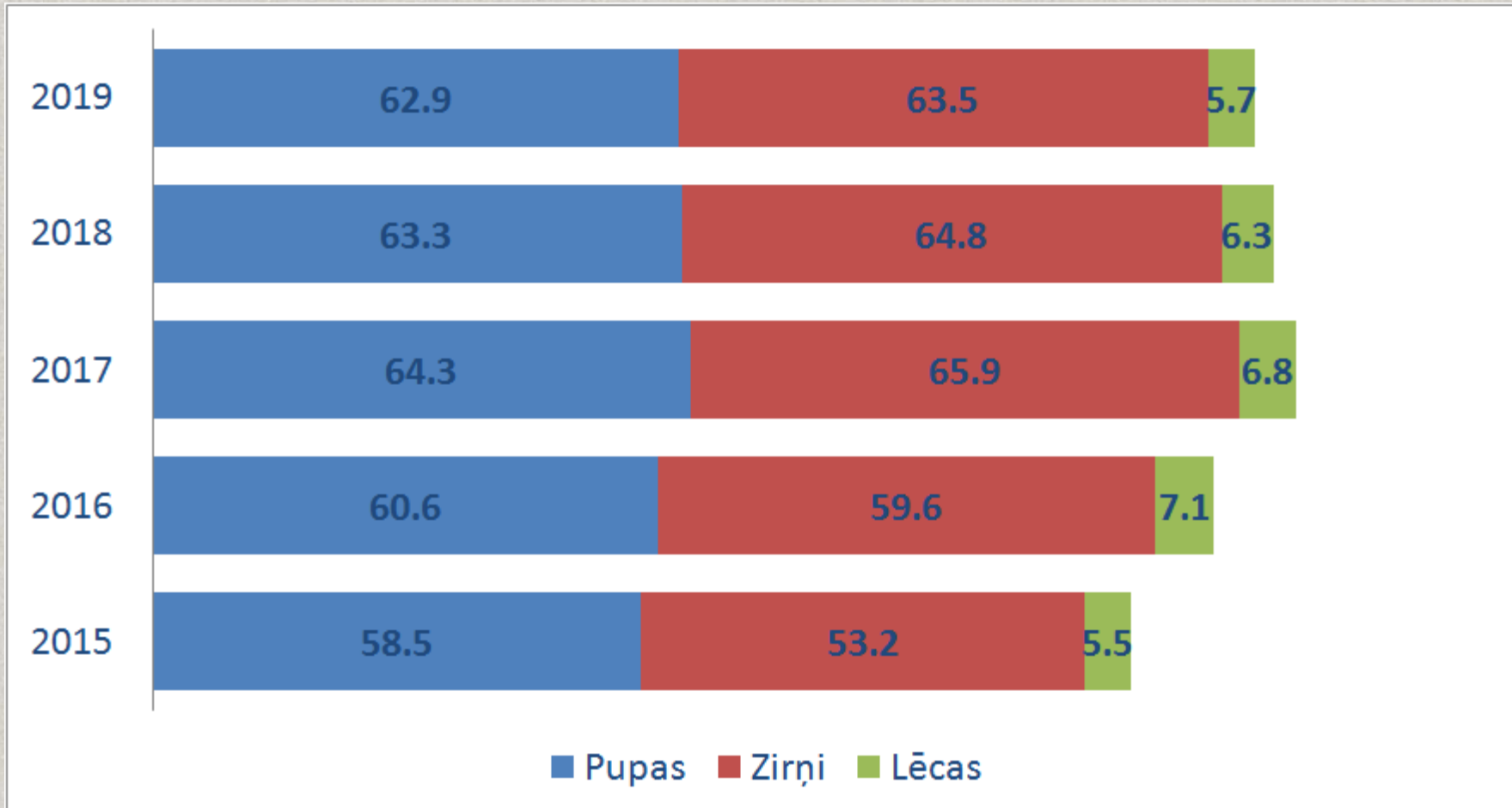
#### Globālā pākšaugu izlietojuma sadalījums, %





### Pupas un zirņi - aptuveni līdzīgi apjomi

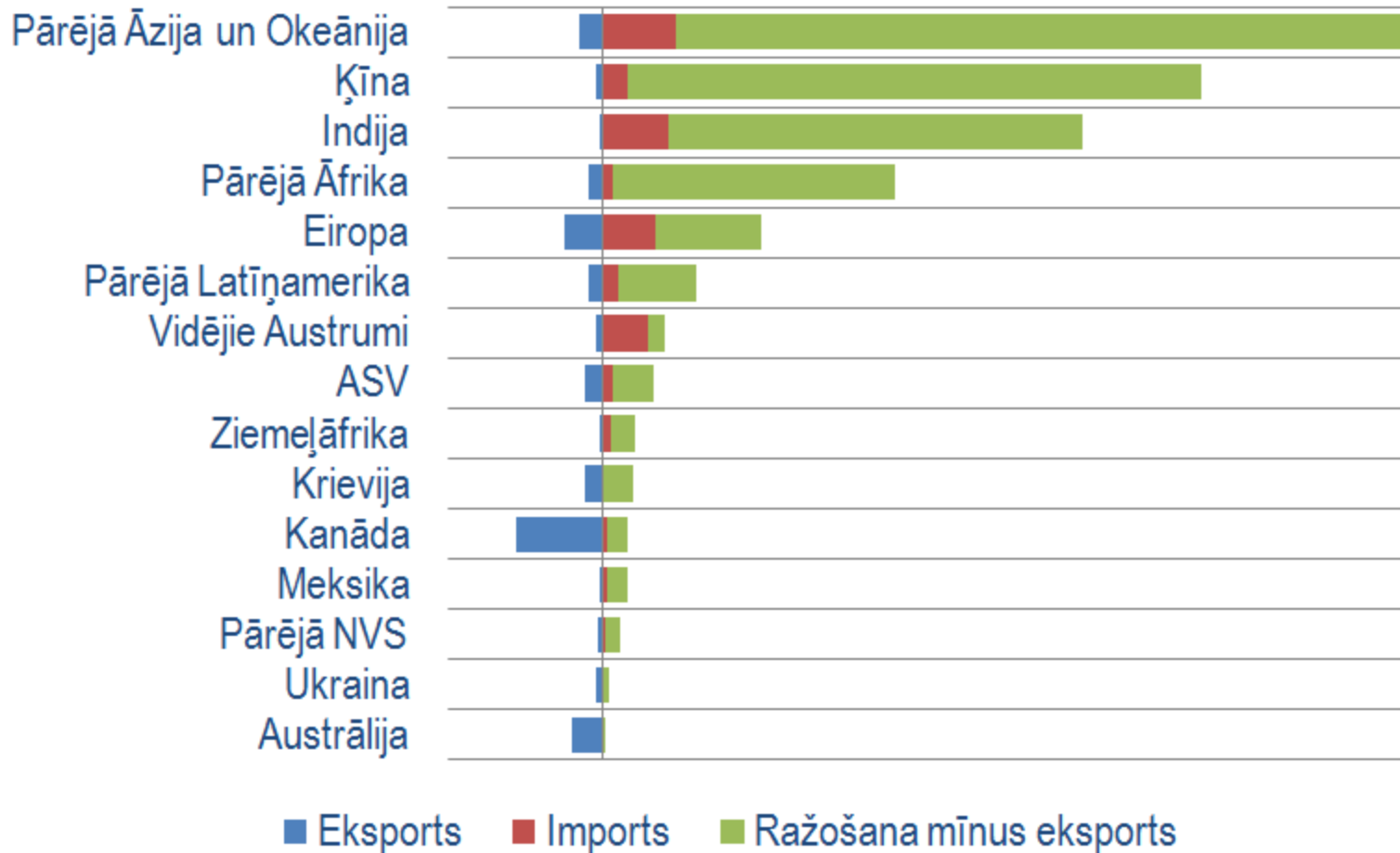
*Globālā pākšaugu ražošanas galvenajās grupās 2015-2019, Mt*





## Āzija - nozīmīgākais patēriņa tirgus

***Eiropas valstu pākšaugu vidējās gada bilances 2015-2019, Mt***

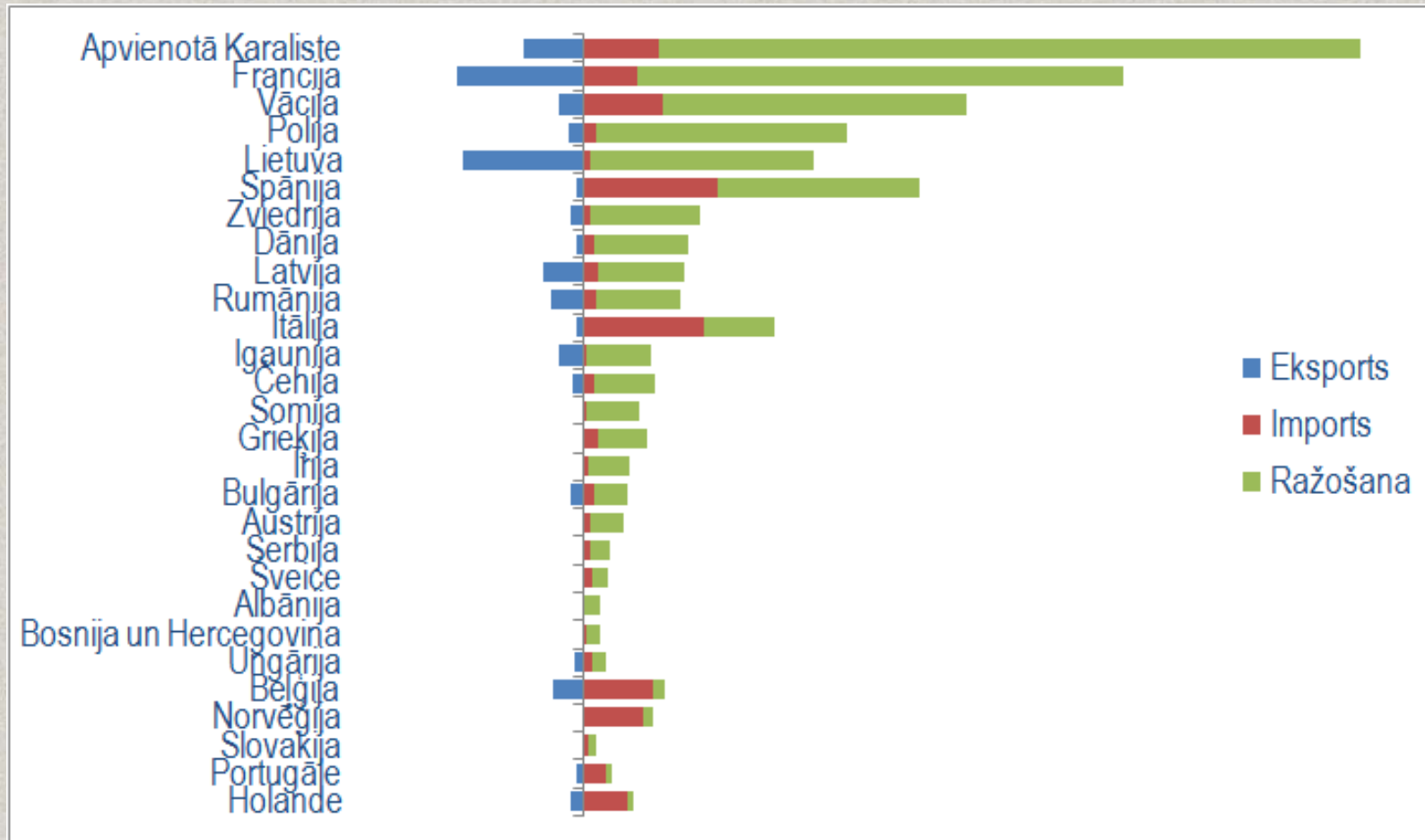






## Baltijas valstis - samērā nozīmīgi tirgus dalībnieki

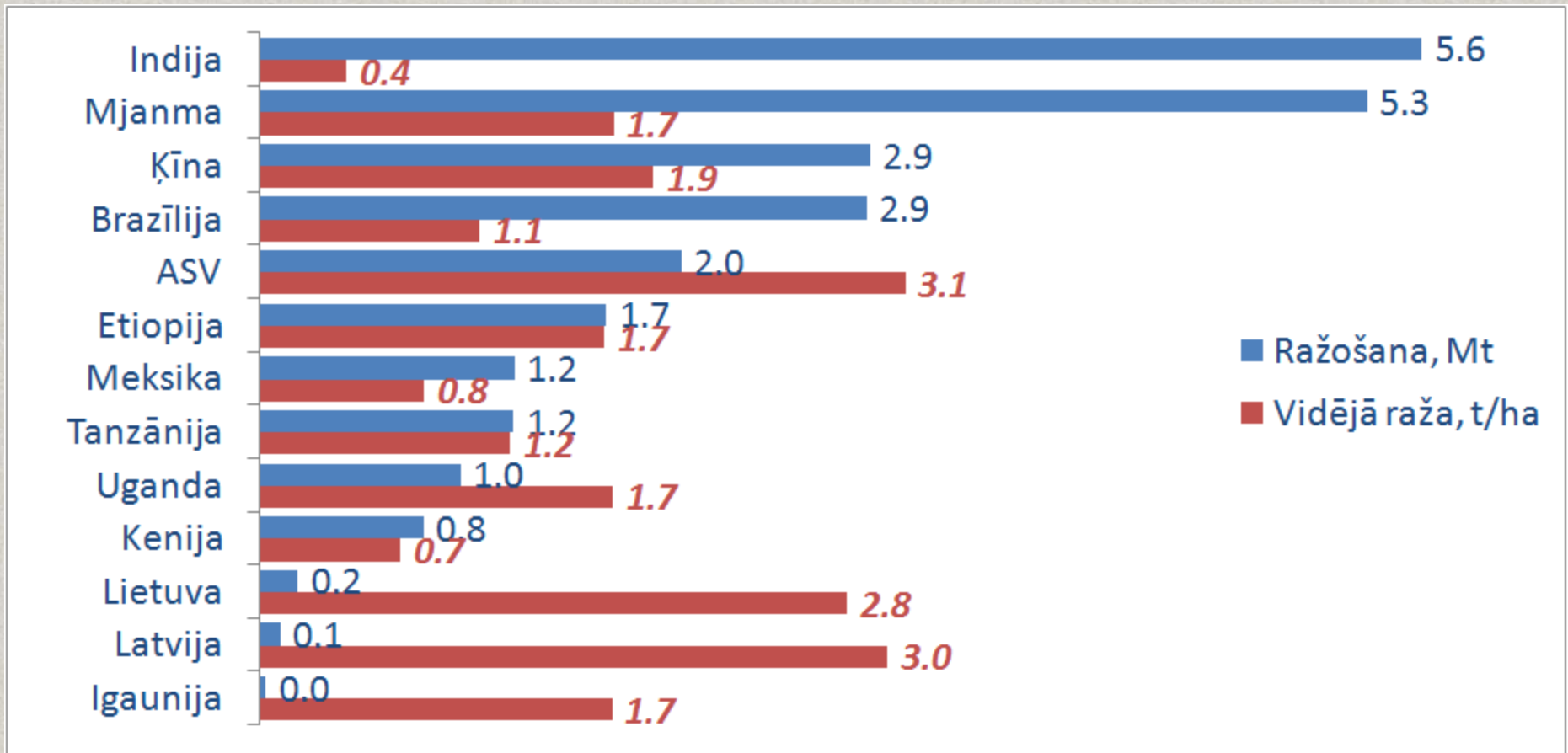
***Eiropas valstu pākšaugu vidējās gada bilances 2015-2019, Mt***





# Indija - lielākā ražotāja, ASV - augstākās vidējās ražas

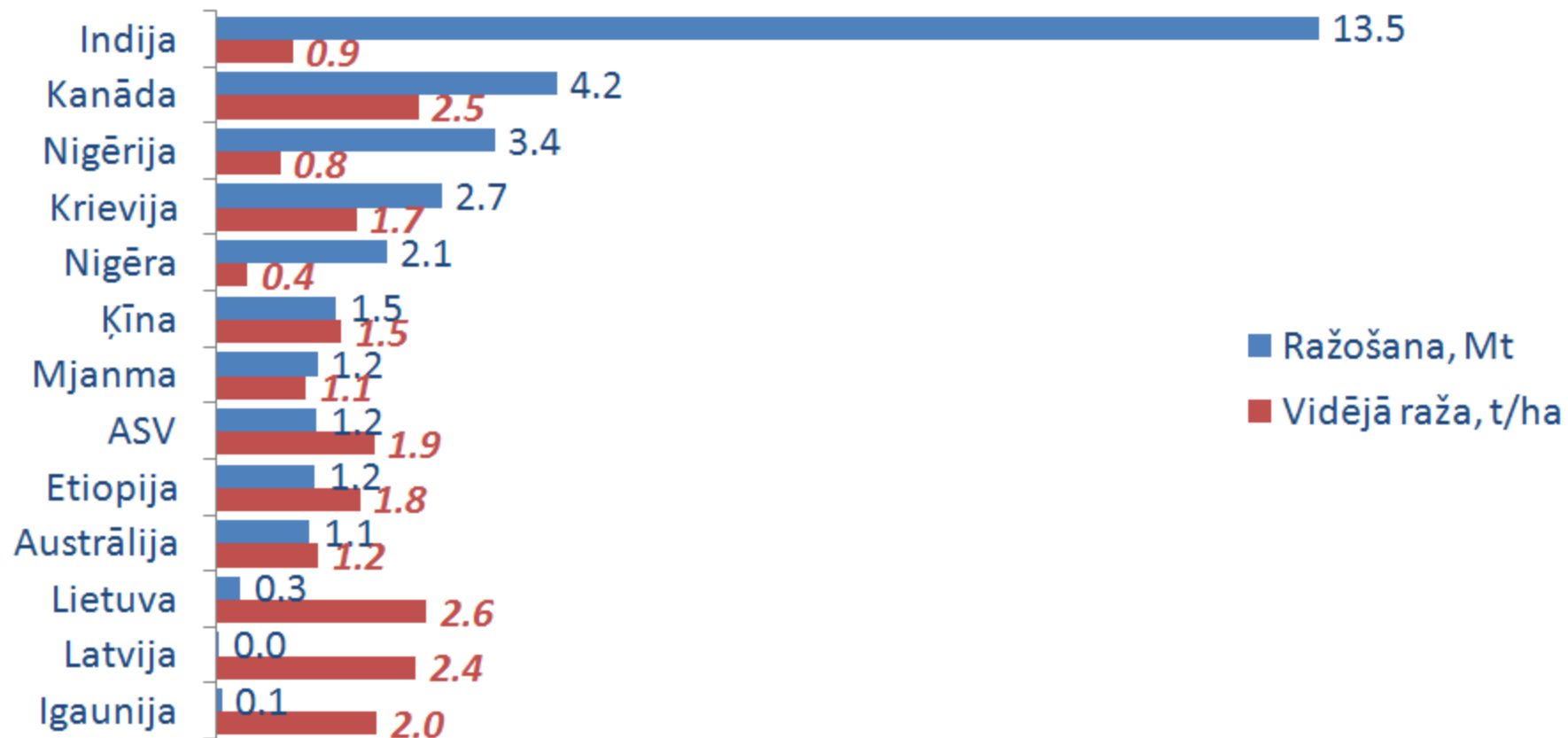
### Nozīmīgākās pupu ražotājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā





## Latvijā un Lietuvā - augstas vidējās ražas

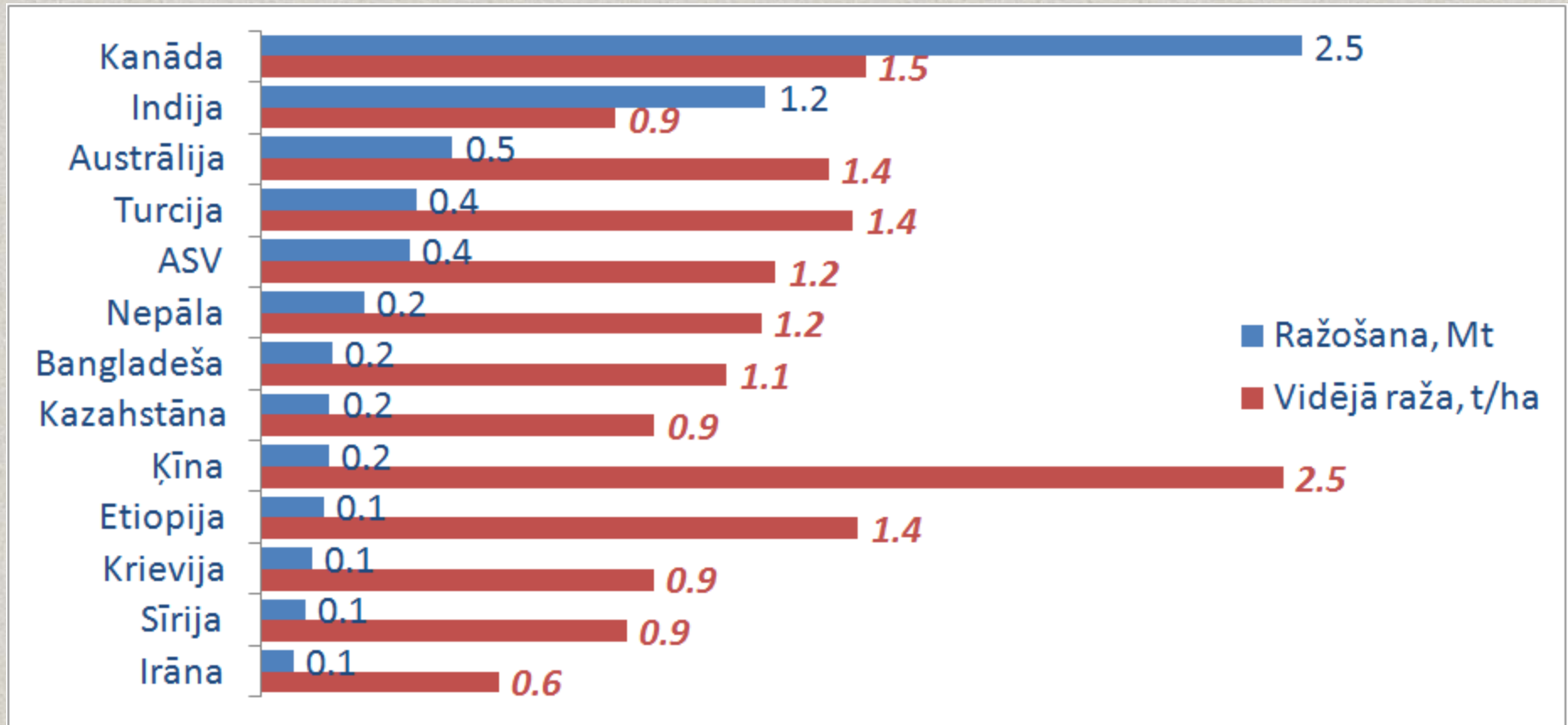
**Nozīmīgākās zirņu ražotājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā**





## Indija un Kanāda - lielākās ražotājvalstis

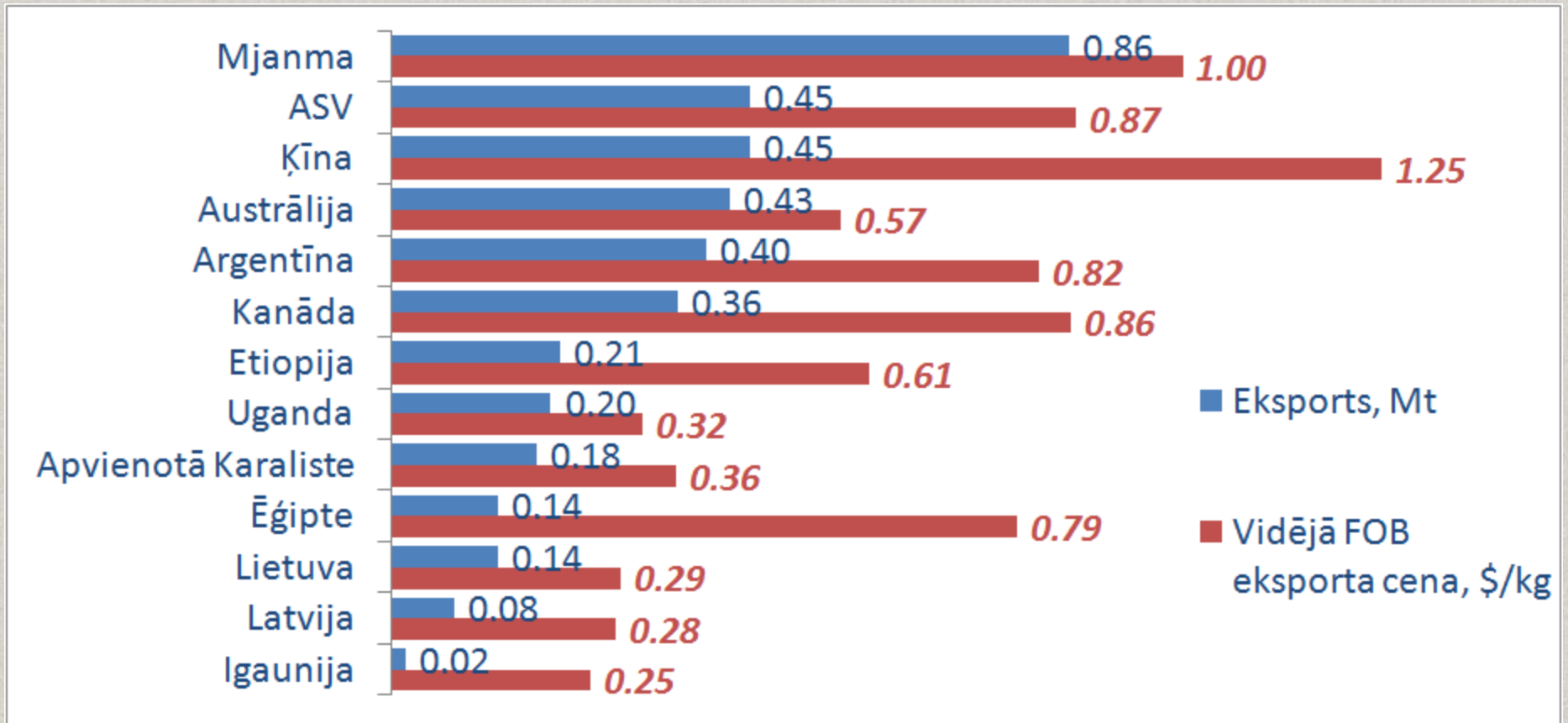
**Nozīmīgākās lēcu ražotājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā**





## Baltijas valstu eksporta cenas - zemas

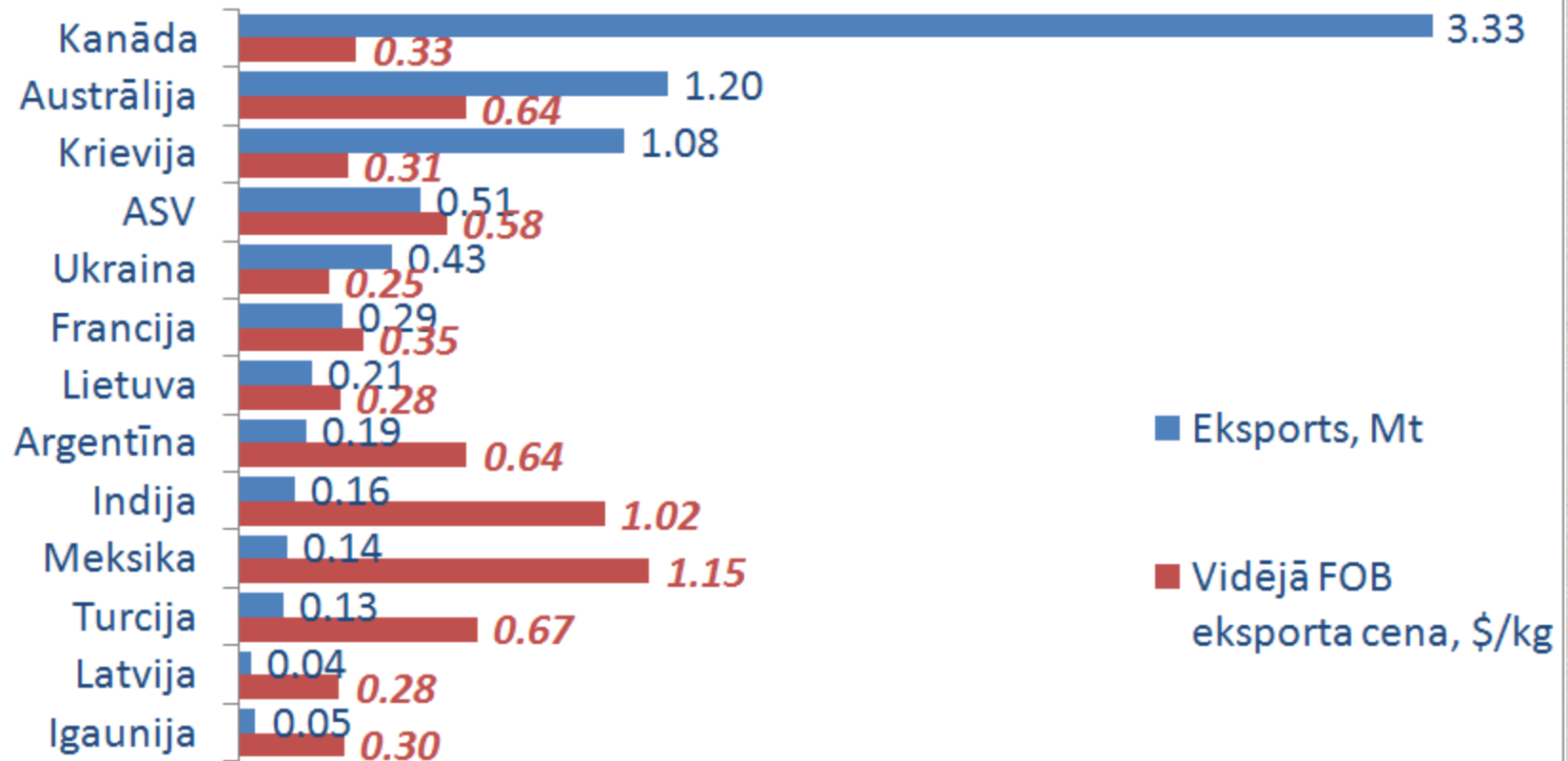
**Nozīmīgākās pupiņu eksportētājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā**





## Lietuva - globāli 7 lielākā eksportētājvalsts

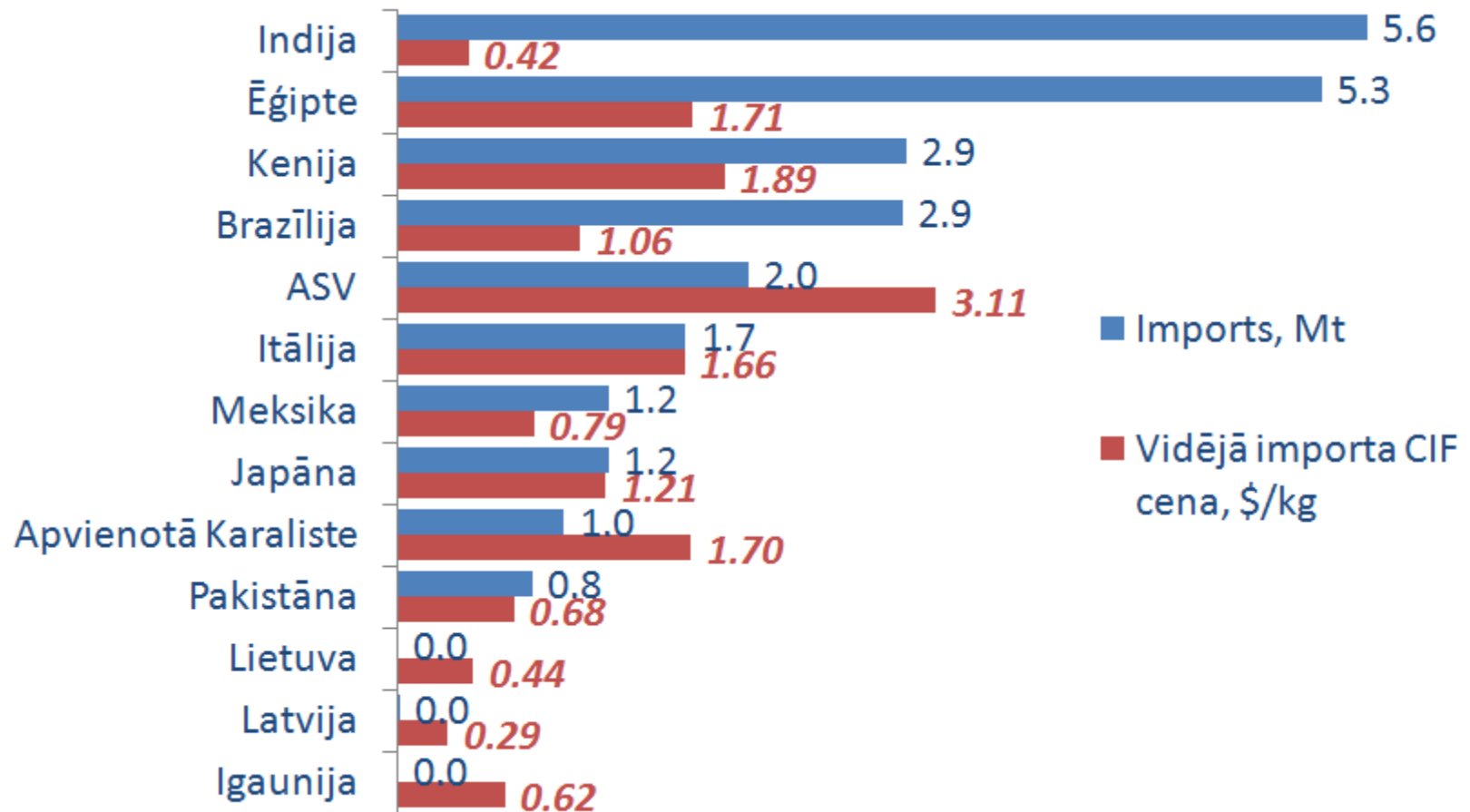
**Nozīmīgākās zirņu eksportētājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā**





## Baltijas valstu imports - neliels

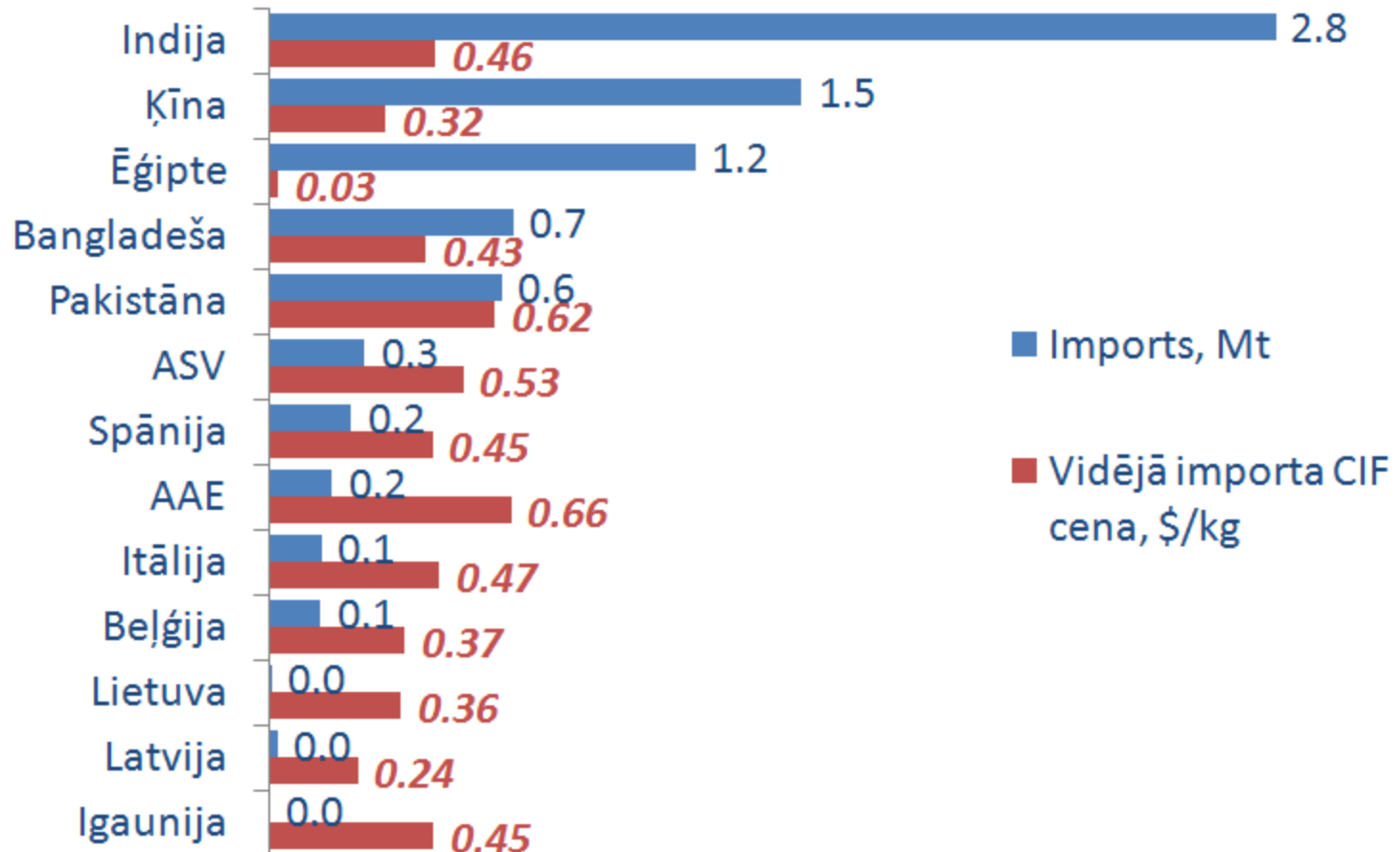
**Nozīmīgākās pupu importētājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā**





## Baltijas valstu imports - neliels

**Nozīmīgākās zirņu importētājvalstis 2015-2019, Mt vidēji gadā**

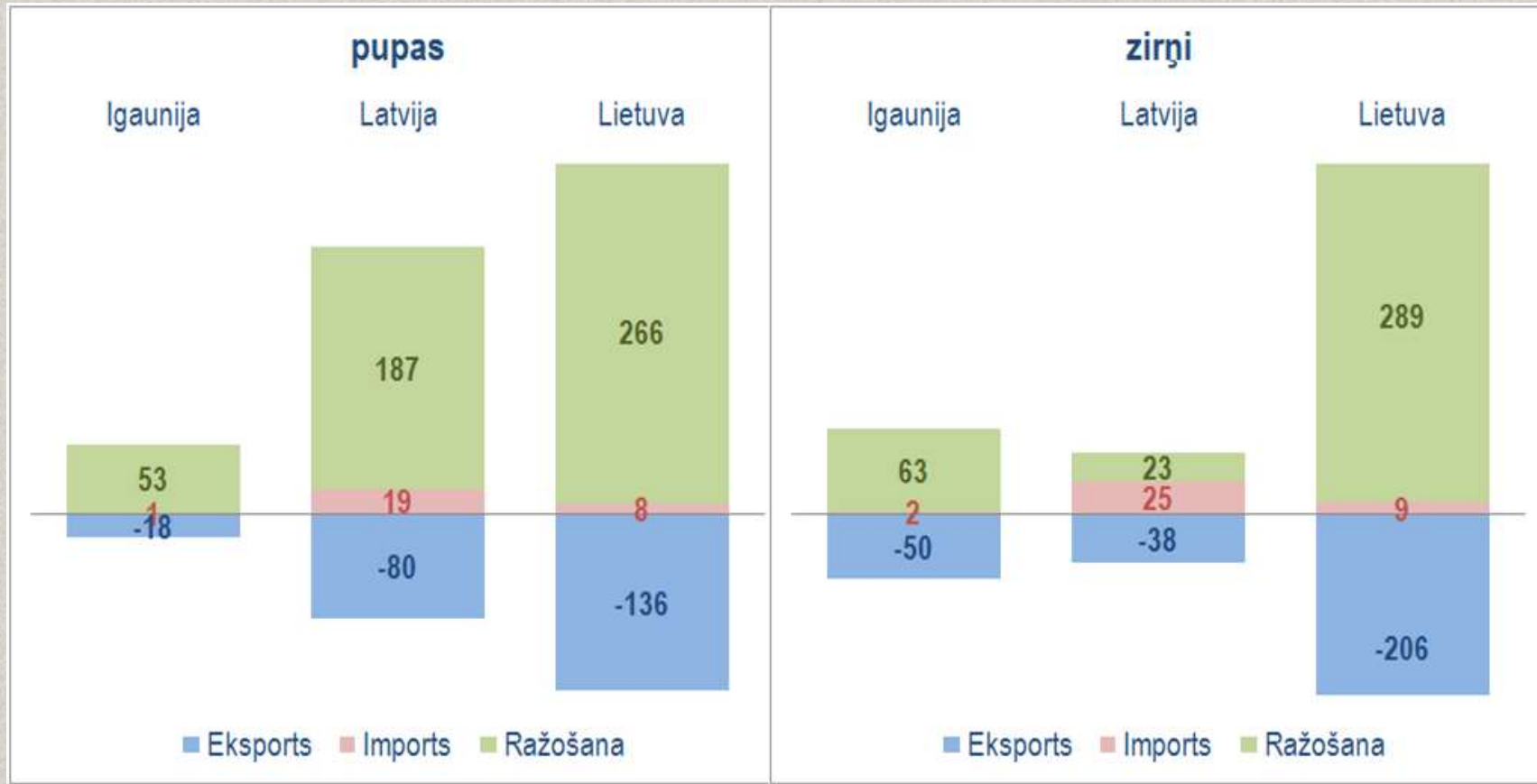






## Zirņu ražošana Latvijā - vāji attīstīta

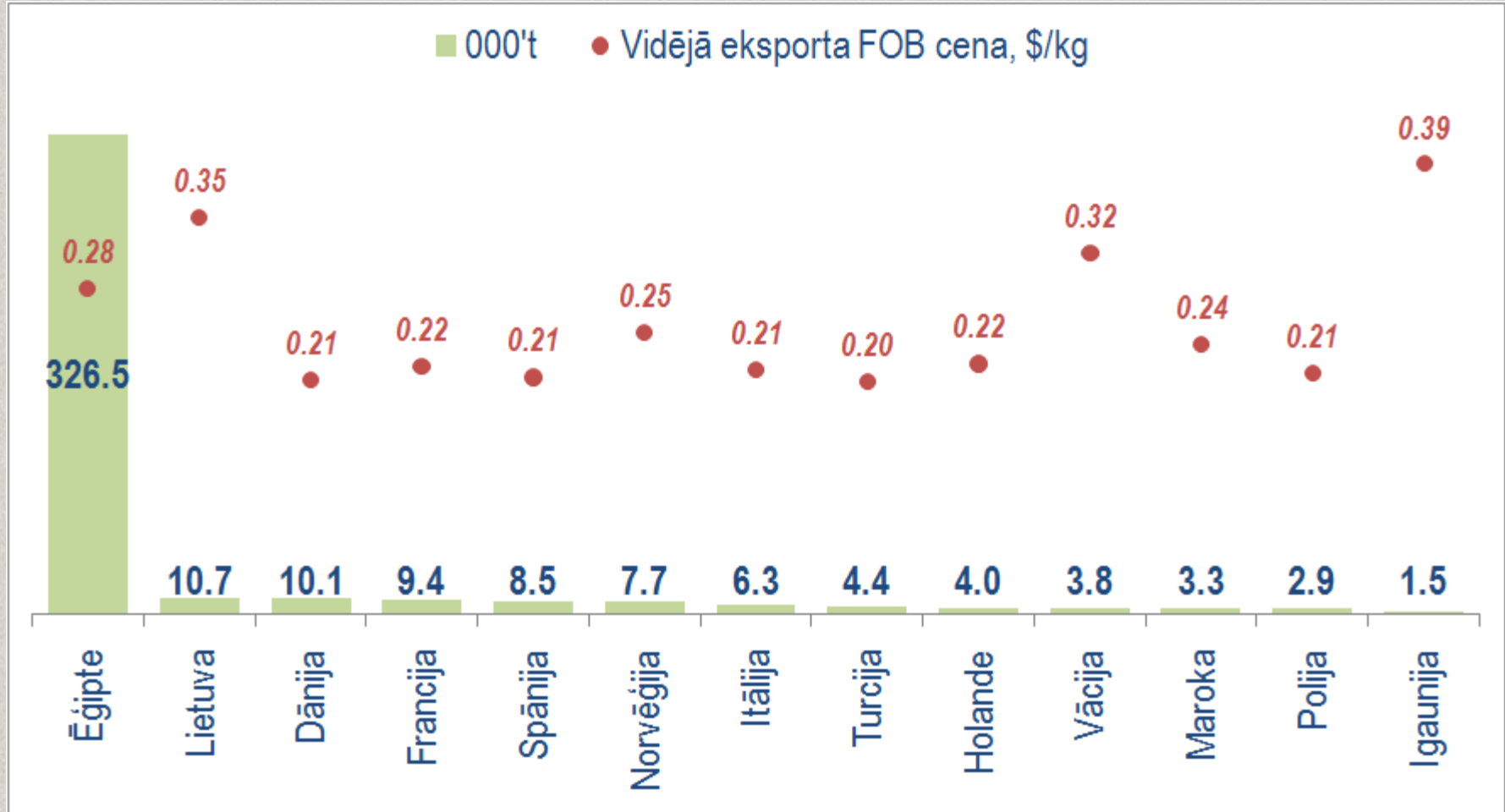
*Baltijas valstu vidējās ikgadējās bilances 2015-2019, 000't*





## Ēģipte - dominējošais virziens eksportā

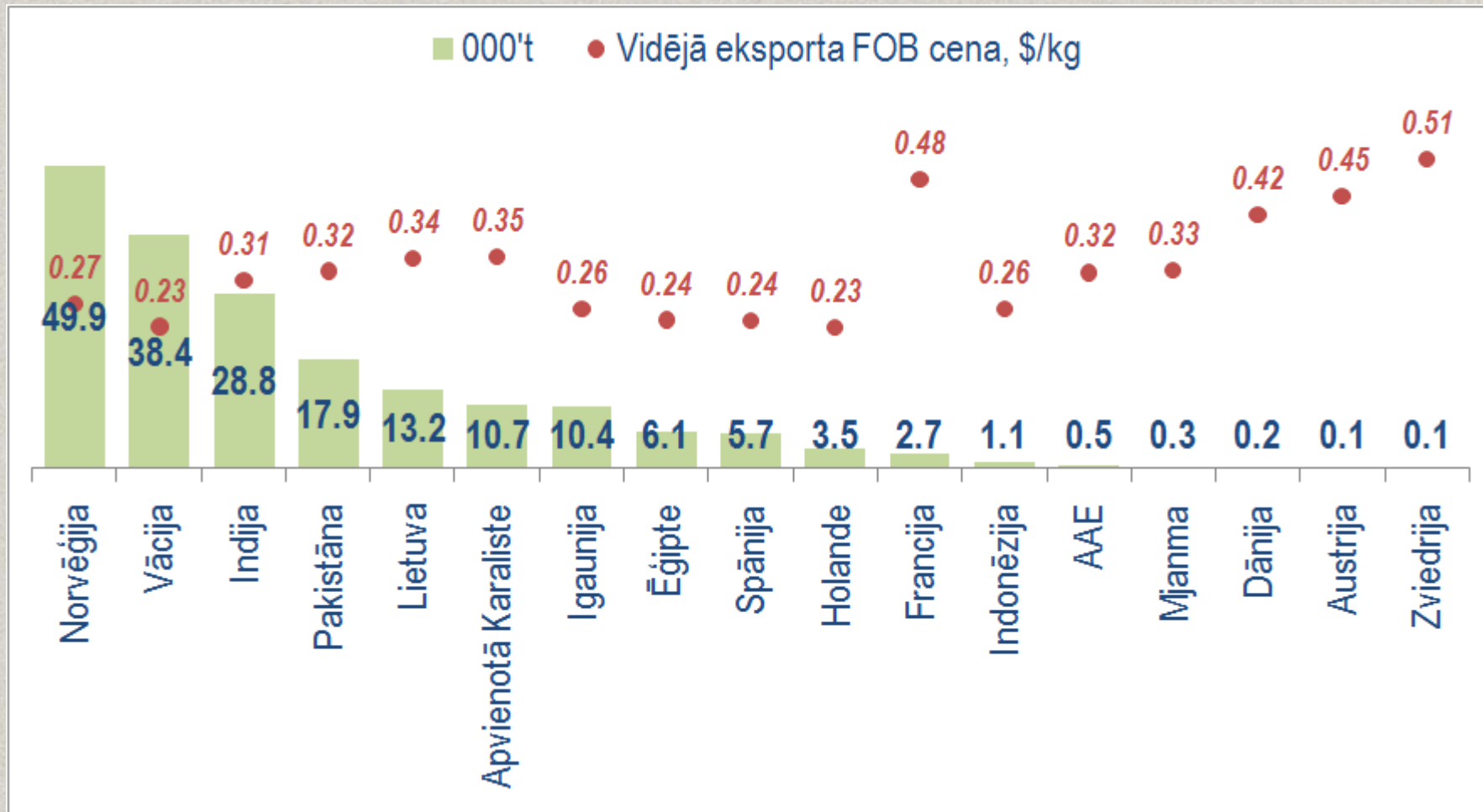
### Latvijas kopējais pupu eksports 2015-2019





## Zirņu eksporta tirgus - diversificēts

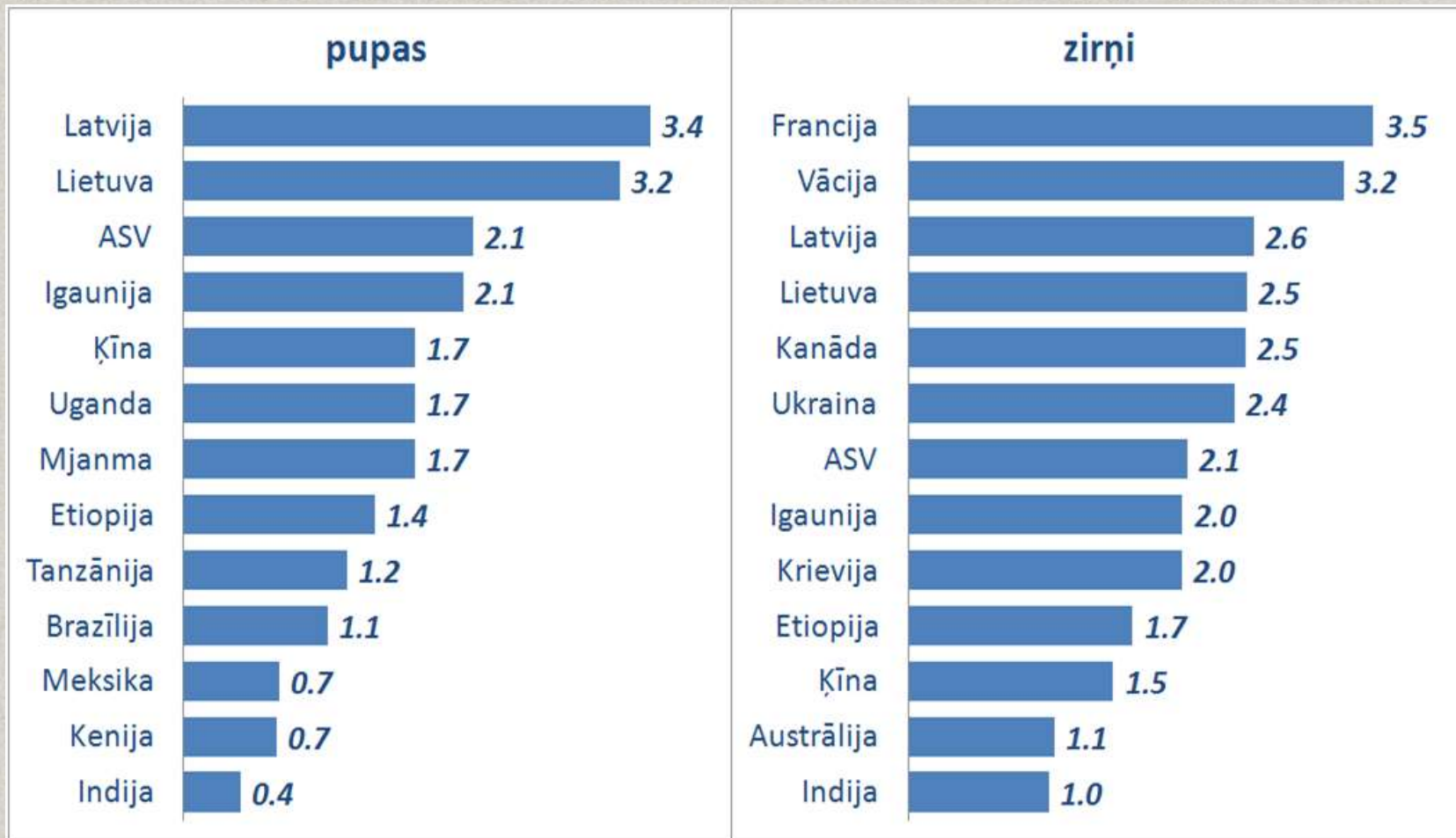
### Latvijas kopējais zirņu eksports 2015-2019





## Baltijas valstu pākšaugu vidējās ražas - augstas

### Lielāko ražotājvalstu vidējās ražas 2015-2019, t/ha





## Pretvirzītas tendences

### SAMAZINĀJUMS

- ❑ dzīvnieku proteīnu īpatsvara pieaugums Ķīnas patēriņā
- ❑ uztura izmaiņas Āfrikā sakarā ar augošiem ienākumiem un migrāciju no laukiem uz pilsētvidi
- ❑ bažas par pākšaugu ietekmi uz suņu barības veselīgumu (dilatētā kardiomiopātija)
- ❑ relatīvi augstākas sēklas materiāla izmaksas
- ❑ augsta uzņēmība pret kukaiņiem un slimībām

### PIEAUGUMS

- ❑ straujš iedzīvotāju skaita pieaugums augsta pākšaugu patēriņa reģionos (Indija, Pakistāna, Bangladeša, Rietumāfrika, Austrumāfrika)
- ❑ ievērojams Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas valstu imigrantu skaita palielinājums
- ❑ Eiropā
- ❑ pāreja uz augu izcelsmes proteīnu veselīgas ēšanas diētām Ziemeļamerikā un Eiropā
- ❑ pievienotās vērtības pākšaugu produktu pieprasījuma pieaugums attīstītajās valstīs (ātrās uzkodas, pākšaugu milti)
- ❑ augošs pākšaugu sastāvdaļu īpatsvars mājdzīvnieku uzturā
- ❑ bioloģisko pākšaugu tirgus pieaugums 2018 par 9%



## Samērā augsts risku līmenis pākšaugu tirgū

### *RISKI*

- ❑ **tarifu riski (Indija 2017, 2018)**
- ❑ **politiskie riski (tirgus pārrāvumi Venecuēlā)**
- ❑ **laika apstākļi (ievērojams ražu samazinājums Ziemeļamerikā 2018)**
- ❑ **degvielas cenu svārstības (OPEC valstu politika)**
- ❑ **valūtas kursu svārstības**
- ❑ **pārvadājumu izmaksas**
- ❑ **negatīvas ražas tendences salīdzinājumā ar citiem ražotājreģioniem**
- ❑ **konkurence ar aizstājējproduktiem (sojas produkti, rieksti, gaļa, jūras produkti)**
- ❑ **biržas instrumentu trūkums**
- ❑ **zaļais kurss**



# Paldies!

